

SARPSBORG KOMMUNE

Slik påvirker salg av barnehagebygg økonomien i barnehagene

Norske barnehager er blitt del av en internasjonal trend der salg og tilbakeleie av velferdseiendom med sikre offentlige leieinntekter tapper driften for midler. Bare mellom 2019 og 2021 ble det solgt barnehagebygg i Norge for over 14,1 milliarder kroner.¹ Eierne av barnehagene fikk milliardgevinster, mens barnehagene måtte inngå lange og dyre avtaler om å leie byggene tilbake. Dette kalles sale-leaseback-avtaler. Dersom det ikke tas grep er det mange kommuner som vil måtte finansiere de skyhøye husleiene i mange tiår framover. Avtalene er derimot svært lukrative for eierne. Derfor vil vi sannsynligvis se enda flere offentlig finansierte barnehagebygg bli solgt til utenlandske selskap, hvis ikke loven skjerpes.

Sale-leaseback er bare én av mange måter å tappe barnehagene for penger. Internfakturering, internlån, konsernbidrag og utbytte er andre eksempler. Midler kan også sluses ut av barnehagene gjennom kunstig høy husleie til nærstående selskap. I dette notatet fokuserer vi på sale-leaseback, som er den nyeste metoden for å hente ut profitt fra offentlig finansierte barnehager.

Mange kommuner har i dag private barnehager med sale-leaseback-avtaler (salg med tilbakeleie). I dette notatet ser vi på Sarpsborg kommune, som per 2022 hadde 5 slike barnehager. Alle er barnehager tilknyttet kommersielle kjeder. Vi ser at kjede- og tilbakeleie-barnehagene skiller seg negativt ut fra andre private barnehager, ikke bare når det kommer til byggrelaterte kostnader, men jevnt over også i forhold til personalkostnader og bemanning.

Husleienivået i barnehager med tilbakeleieavtaler er vesentlig høyere enn i andre typer barnehager.² Mens snittet for private barnehager har ligget på rundt 6 prosent, har mange av sale-leaseback-barnehagene et husleienivå på mellom 10 og 15 prosent. En del har også såkalte triple-net-avtaler, som betyr at de i tillegg må betale for vedlikehold, reparasjoner etc.

Barnehager med høy husleie har lav bemanning. Når husleie og andre byggrelaterte kostnader eser ut, vil det nødvendigvis bli mindre å bruke på andre ting. Bemanning utgjør den desidert største kostnaden ved barnehagedrift, og er også den viktigste forutsetningen for kvalitet. Vi ser at de barnehagene med høye byggrelaterte kostnader over tid, har lavere bemanning og personalkostnader enn andre typer barnehager.

I regjeringens forslag til endringer i barnehageloven, står det:

«NÅR BARNEHAGER INNGÅR HUSLEIEAVTALER MED SVÆRT HØY HUSLEIE, GÅR DETTE PÅ BEKOSTNING AV MIDLER BARNEHAGEN KAN BRUKE PÅ DET PEDAGOGISKE TILBUDET.»

Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter, 1. sept. 2023, side 17-18.

Det er hovedsakelig de fire største kjedene – Læringsverkstedet, FUS/Trygge barnehager, Norlandia og Espira – som så langt har benyttet seg av sale-leaseback. Selskapene påstår at leien barnehagene betaler er i henhold til markedspris, men det er store forskjeller mellom husleienivå som betales til utenlandske og/eller nærstående selskap, og andre typer eksterne eiere.³ I en rapport fra 2023, utarbeidet på oppdrag for Kunnskapsdepartementet, konkluderte dessuten revisjonsselskapet BDO at det ikke finnes et velfungerende marked for leie av barnehageeiendom.⁴

OM METODE

I notatet benyttes noen utvalgte nøkkeltall for å beskrive forskjeller blant de private barnehagene, spesielt knyttet til barnehager fra de fire store kommersielle kjedene med sale-leaseback-avtaler.

Dersom ikke annet er spesifisert er alle regnskapstall hentet fra resultatregnskapet for private barnehager, som er innrapportert til Utdanningsdirektoratet. Tallene vi har benyttet er fra 2022, som er det siste tilgjengelige tallgrunnlaget. Utrekningene er gjort av For velferdsstaten. Både tallgrunnlag og utregninger kan videresendes ved forespørsel.

For ytterligere informasjon, se For velferdsstatens nettsider: <https://velferdsstaten.no/2023/06/14/notatserie-redegjorelse-for-metode/>

¹ https://www.finansavisen.no/nyheter/naeringseiendom/2021/12/19/7791458/har-solgt-barnehageeiendommer-for-14-1-milliarder?zephro_sso_ott=mqFLdy

² <https://fagbladet.no/nyheter/desse-barnehagane-brukar-mykje-meir-pa-husleige-enn-andre-slik-skjer-det-6.91.1027078.1a85deb551>

³ Ibid.

⁴ BDO for Kunnskapsdepartementet, *Finansiering og regulering av private barnehagers eiendomskostnader 2016-2021*, 25. september 2023.

EIERSKIFTER OG NAVNEBYTTER VANSKELIGGJØR OVERSIKT

Siden Læringsverkstedet og FUS/Trygge barnehager solgte sine barnehager i 2020/21 til svenske SBB, har selskapet skiftet både navn og eier. SBB samlet først barnehagene i selskapet EduCo (SBB EduCo), før de i 2022 solgte en minoritetsandel til kanadiske Brookfield. Brookfield lyktes i slutten av 2023 å bli majoritetseier i EduCo, som resulterte i navnebytte til **Nordiqus**. Verken eierskifter eller navnebytter er uvanlig og skjer av mange årsaker. Det er uansett et faktum at det vanskeliggjør informasjonsarbeid og skolering. Både SBB og Brookfield er kontroversielle eiere⁵, men navnebyttet og «rebrandingen» skjuler nå effektivt deres tilknytning til sale-leaseback-barnehagene og -problematikken.

EIENDOMSSALG - BEGREPER

Sale-leaseback: Sale-leaseback innebærer i denne sammenheng at et barnehagebygg blir solgt med en avtale om tilbakeleie. At transaksjonen innebærer langvarig avtale om tilbakeleie, bidrar til å øke salgsprisen. Det er fordi prisen baserer seg på fremtidige leieinntekter fra barnehagene, i form av varige og sikre kontantstrømmer fra offentlige tilskudd og foreldrebetaling.

Triple-net: Mange av sale-leaseback-barnehagene er i tillegg bundet til såkalte triple-net-avtaler. Dette gjelder iallfall barnehager fra Læringsverkstedet og Norlandia. Triple-net innebærer at leietaker i tillegg til husleie, må stå for utgifter som for eksempel vedlikehold og reparasjoner.

DE FIRE STORE BARNEHAGEKJEDENE – FINNER NYE VEIER TIL PROFITT OG VOKSER MEST

Læringsverkstedet, FUS/Trygge Barnehager, Norlandia og Espira er landets største private barnehageaktører. Disse kjedene har til sammen solgt flere hundre barnehagebygg med sale-leaseback-avtaler. Disse har i dag et husleie-nivå som langt overstiger gjennomsnittet for private barnehager. Selv om et mindretall barnehager fra andre mindre kjeder er solgt med sale-leaseback-avtaler, er denne utviklingen hovedsakelig knyttet til disse fire aktørene. Det er også disse kjedene som vokser mest, ifølge Telemarksforskning, og som vil ha et flertall av de private barnehagene allerede i 2029 dersom samme utvikling fortsetter.⁶ Det er bakgrunnen for at de er de barnehagene vi ser mest på i dette notatet.

En sammenheng mellom høy lønnsomhet og lav bemanning hos de store kjedene er blitt påvist i en rapport fra 2021, skrevet av Samfunnsøkonomisk analyse og Telemarksforskning og utarbeidet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.⁷ Innføringen av bemanningsnormen i 2018/2019 reduserte lønnsomheten og tvang kjedene til å øke bemanningen til et minstenivå. Men ifølge Utdanningsdirektoratet har kjedene fremdeles lavere personalkostnader, færre barnehagelærere og færrest barne- og ungdomsarbeidere sammenliknet med andre typer barnehager.⁸ **Oppsummert bruker kjedene minst på det som har mest å si for kvaliteten og for barn og ansatte – bemanning og personalkostnader. De har samtidig unødvendig høye byggregrelerte kostnader.**

HVEM ER EIERNE?

Læringsverkstedet: Sundby-familien

Læringsverkstedet er landets største barnehagekjede, som per i dag består av 253 barnehager. Kjeden ble startet og eies av ekteparet Hans Jacob og Randi Sundby. Ifølge Kapital er de blant landets rikeste, og flyttet i 2022 til Sveits for å unngå skatteansvar. Ekteparet driver også 300 barnehager/skoler internasjonalt under merkevarenavnet Dibber.

FUS: Sævareid/Aase-familien

FUS er Norges nest største barnehagekjede med sine 183 barnehager. Kjeden ble startet av Eli Sævareid og Sigurd Aase, som i dag er på Kapitals liste over landets rikeste personer. I dag er også barna Urd, Gaute og Eystein med på eiersiden. Sistnevnte flyttet i 2022 til Sveits med deler av milliard-formuen opparbeidet gjennom barnehagedriften.

Norlandia/Kidsa: Adolfsen-brødrene

Kristian og Roger Adolfsen driver per i dag 121 barnehager i Norge under Norlandia-paraplyen. Norlandia driver også barnehager i flere europeiske land, inkludert Sverige og Finland, og har i tillegg virksomhet innen eldreomsorg, BPA og asyl. Også Adolfsen-brødrene er å finne på Kapitals liste over landets rikeste personer.

Espira: AcadeMedia AB

Espira ble startet opp av Einar Magne Jansen i 1992, men eies i dag av det svenske børsnoterte selskapet AcadeMedia AB. Kjeden teller i dag 107 barnehager. AcadeMedia er Sveriges største skoleselskap, og er en kontroversiell aktør. Største aksjeeiere i AcadeMedia inkluderer flere investeringsselskaper og -fond.

⁵ Se for eksempel «Kindergarten landlord», en rapport skrevet av Centre for International Corporate Tax and Research (CICTAR) i samarbeid med For velferdsstaten: <https://velferdsstaten.no/2024/02/28/rapport-kindergarten-landlord/>

⁶ Lunder T.E., Telemarksforskning, *En barnehagesektor i endring, Hvilken betydning har framveksten av barnehagekjedene?*, TF-notat nr. 20/2019: <https://www.telemarksforskning.no/publikasjoner/en-barnehagesektor-i-endring/3454/>

⁷ <https://www.utdanningsnytt.no/private-barnehager-okonomi/ny-analyse-av-private-barnehagerstorkonsernene-valgte-hoye-overskudd-fremfor-bemanning/297252>

⁸ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analyser/private-barnehager-ikke-en-og-samme-ting/>

Husleie og byggrelaterte kostnader – kjedene har betydelig større kostnader

Når det kommer til husleie, har **det nasjonale snittet for private barnehager ligget på rundt 6 prosent**. Oslo, kommunen der det er dyrest å leie, har et snitt på 7 prosent, ifølge en beregning utført av Fagbladet.⁹

Tabell 1 viser husleie, regnet som prosent av driftsinntekt, for Sarpsborg kommunes ordinære private barnehager. **Av barnehagene som har 10% eller mer i husleie, er 7 av 9 fra de store kommersielle kjedene, inkludert Barneheten. 4 av disse kjedebarnhagene hadde i 2022 bygg som var solgt og inngått avtale om tilbakeleie (tilbakeleie-barnehager markert i grått) med enten Kinland Property eller Brookfield/SBB (Nordicus).** De siste to barnehagene i denne gruppen – Lande Gård barnehage AS og Skogro barnehage - betaler begge husleie til eier/nærstående.

Tabell 1

Barnehage	Husleie
Læringsverkstedet Store Tune Gård barnehage	13 %
Læringsverkstedet Kløvningsten barnehage	13 %
Skogro barnehage	13 %
Barneheten Kulås barnehage AS	12 %
Læringsverkstedet Hinkenhopp barnehage	12 %
Barneheten Hannestad barnehage AS	11 %
Læringsverkstedet Bamsebo barnehage	11 %
Lande Gård barnehage AS	11 %
Barneheten Storeper barnehage AS	10 %
Snarveien Fus barnehage	8 %
Baneveien barnehage Avd Baneveien	8 %
Soltun gårdsbarnehage AS	8 %
Askeladden barnehage Albert Moeskausvei	7 %
Barneheten Tubus barnehage AS	7 %
Barneheten Borgen barnehage Ngh AS	7 %
Mobakken barnehage AS	7 %
Barneheten Bikuben barnehage AS	7 %
Læringsverkstedet Sarpsborg barnehage	6 %
Askeladden barnehage Færderstgt	5 %
Barneheten Tveterhytta barnehage	4 %
Læringsverkstedet Ullerøy barnehage	3 %
Hasle barnehage AS	3 %
Løkke barnehage SA	2 %
Grotterødløkke AS	1 %
Fjelldal barnehage AS	0
Tyrihans barnehage	0
Bergsvingen barnehage	0
Tuneskipet barnehage	0
Nygårdshaugen barnehage SA	0

I høringsnotatet til Støre-regjeringens forslag til endringer i barnehageloven, står det:

«Husleie er en kostnad som barnehagen kan dekke selv om den går med underskudd. Tilfellene der barnehagene selger eiendom for deretter å leie tilbake, er dermed en kilde til økt og mer stabilt uttak av verdier. Fordi barnehagedrift er en næring som har forutsigbare inntektskilder med garanterte offentlige tilskudd og foreldrebetaling, har eiere av barnehagebygg kunnet inngå langsiktige avtaler om relativt høy husleie, med lav risiko. Dette har blant annet ført til at barnehager har blitt et investeringsobjekt for kommersielle interesser, og at stadig flere norske barnehagebygg eies av utenlandske eiere og av utenlandske fond. (...) Når barnehager inngår husleieavtaler med svært høy husleie, går dette på bekostning av midler barnehagen kan bruke på det pedagogiske tilbudet.»

Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter, 1. sept. 2023, side 17-18.

⁹ Fagbladet, 21.2.24: <https://fagbladet.no/nyheter/desse-barnehagane-brukar-mykje-meir-pa-husleige-enn-andre-slik-skjer-det-6.91.1027078.1a85deb551>

Dersom vi utvider og ser på husleie pluss andre byggrelaterte kostnader som finanskostnader og avskrivninger, er bildet fremdeles det samme - kjedene troner klart i toppen (tabell 2). **9 av 13 barnehager med byggrelaterte kostnader på 10 prosent eller mer, er fra de store kjedene, inkludert Barnehagenett.**

Tabell 2

Barnehage	Bygg-kostnader
Barnehagenett Kulås barnehage AS	14 %
Læringsverkstedet Store Tune Gård barnehage	13 %
Læringsverkstedet Kløvningsten barnehage	13 %
Skogro barnehage	13 %
Soltun gårdsbarnehage AS	13 %
Læringsverkstedet Hinkenhopp barnehage	12 %
Barnehagenett Hannestad barnehage AS	12 %
Læringsverkstedet Bamsebo barnehage	12 %
Lande Gård barnehage AS	12 %
Læringsverkstedet Sarpsborg Doremi barnehage	12 %
Barnehagenett Storeper barnehage AS	11 %
Askeladden barnehage Albert Moeskausvei	11 %
Barnehagenett Tubus barnehage AS	10 %
Baneveien barnehage Avd Baneveien	9 %
Mobakken barnehage AS	9 %
Snarveien Fus barnehage	8 %
Barnehagenett Borgen barnehage Ngh AS	8 %
Barnehagenett Bikuben barnehage AS	8 %
Askeladden barnehage Færdersgt AS	7 %
Grotterødløkka AS	7 %
Barnehagenett Tveterhytta barnehage	6 %
Læringsverkstedet Ullerøy barnehage	5 %
Hasle barnehage AS	3 %
Løkke barnehage SA	3 %
Tyrihans barnehage	3 %
Tuneskipet barnehage	3 %
Nygårdshaugen barnehage SA	3 %
Fjelldal barnehage AS	2 %
Bergsvingen barnehage	2 %

BARNEHAGENETT – OPERERER LOKALT, MED DRIFT SOM DE STORE KOMMERSIELLE KJEDENE

Barnehagenett (tidligere Borg Barnehager AS) er en kommersiell kjede med til sammen 20 barnehager i Østlands-området. Størst tilstedeværelse har de i Sarpsborg, der de har 9 barnehager. Eierne av kjeden er Egil Nicolaysen og Eirik Husby. Husby har i mange år vært en del av ledelsen i Private Barnehagers Landsforbund, og har vært styreleder i organisasjonen siden 2015.

Barnehagenett har vært i medias søkelys over flere år på grunn av kontroversiell drift med høy lønnsomhet, lav bemanning og lave personalkostnader.¹⁰ I 2018 måtte kjeden betale tilbake 800.000 kroner etter at økonomisk tilsyn viste at Økernly barnehage, en av deres barnehager i Oslo, hadde vesentlig lavere personalkostnader enn tilsvarende kommunale barnehager.

Per dags dato er fem av kjedens barnehagebygg solgt til det utenlandske selskapet Kinland Property, og inngått avtaler om å leie byggene tilbake. Senest Skogro barnehage i Sarpsborg, som Barnehagenett kjøpte i slutten av 2022 av Tonny Laage. En rekke barnehagebygg er dessuten skilt ut og overført/solgt til et nærstående eiendomsselskap.

Driften til Barnehagenett er tilsvarende kjedene som har hovedfokus i denne notatserien, og har en stor andel av de private barnehagene i Sarpsborg. Derfor blir Barnehagenett behandlet og omtalt på lik linje med disse i dette notatet.

¹⁰ Se for eksempel Utdanningsnytt, 26.8.20: <https://www.utdanningsnytt.no/pbl-private-barnehager-tilsyn/pbl-styrelederen-driftet-med-lavere-bemanning-enn-nesten-alle-andre-oslo-barnehager/252482>

Personalkostnader

Fordi bemanning er kjernen i barnehagevirksomhet, er personalkostnader den desidert største kostnaden ved barnehagedrift. Personalkostnader i kommunale barnehager er i gjennomsnitt 80 prosent av totale kostnader. De private barnehagenes inntekt er «fast» og alle barnehager har overordnet sett samme økonomiske utgangspunkt (se boks om stykkprisfinansiering). **Ifølge Utdanningsdirektoratet utpeker de store kjedene seg med særlig lave personalkostnader.¹¹ Overordnet sett betyr lavere personalkostnader dårligere vilkår for kvalitet.** For eksempel gjennom færre antall ansatte, færre ansatte med formell kompetanse, og/eller dårligere lønns- og pensjonsvilkår for de ansatte.

Tabell 3

Barnehage	Personal- kostnader
Askeladden barnehage Albert Moeskausvei	59 %
Skogro barnehage	64 %
Barnehagenett Hannestad barnehage AS	67 %
Barnehagenett Storeper barnehage AS	67 %
Læringsverkstedet Sarpsborg Doremi barnehage	68 %
Barnehagenett Tubus barnehage AS	68 %
Barnehagenett Kulås barnehage AS	70 %
Læringsverkstedet Store Tune Gård barnehage	70 %
Askeladden barnehage Færdersgt AS	70 %
Læringsverkstedet Ullerøy barnehage	72 %
Læringsverkstedet Bamsebo barnehage	73 %
Barnehagenett Borgen barnehage Ngh AS	73 %
Mobakken barnehage AS	74 %
Læringsverkstedet Hinkenhopp barnehage	75 %
Lande Gård barnehage AS	75 %
Barnehagenett Tveterhytta barnehage	75 %
Fjelldal barnehage AS	76 %
Læringsverkstedet Kløvningsten barnehage	77 %
Grotterødløkken AS	77 %
Snarveien Fus barnehage	78 %
Barnehagenett Bikuben barnehage AS	79 %
Tyrihans barnehage	81 %
Soltun gårdsbarnehage AS	82 %
Baneveien barnehage Avd Baneveien	82 %
Hasle barnehage AS	85 %
Tuneskipet barnehage	85 %
Nygårdshaugen barnehage SA	85 %
Bergsvingen barnehage	85 %
Løkke barnehage SA	87 %

Tabell 3 viser andel personalkostnader i de private barnehagene i Sarpsborg kommune. De store kjedene dominerer blant dem med lavest personalkostnader. Størsteparten av de private barnehagene i Sarpsborg har personal-kostnader under gjennomsnittet på 80 prosent. **Ingen kjedebarnhager hadde personalkostnader som ligger på eller over snittet på 80 prosent i 2022.** Kjede-/tilbakeleiebarnehager utgjør til sammenlikning 14 av 21 barnehager med personalkostnader lavere enn snittet. **Blant de 10 barnehagene med lavest personalkostnader er 7 fra de store kjedene.**

DEN STØRSTE KOSTNADEN ER DEN VIKTIGSTE

Personalkostnader er den desidert største kostnaden ved barnehagedrift. Dette er grunnet tjenestens arbeidsintensive natur. Personalkostnader ligger på rundt 80 prosent. Jo lavere personalkostnader, jo dårligere vilkår for kvalitet.

STYKKPRISFINANSIERING

Kommunene gir driftstilskudd til private barnehager per heltidsplass, og det gis ulike satser for små (0-2 år) og store (3-6 år) barn. Driftstilskuddet beregnes ut fra gjennomsnittlige driftsutgifter per heltidsplass i tilsvarende kommunale barnehager. Grunnlaget er kommune-regnskapet to år før tilskudssåret. De private barnehagene får i tillegg egne påslag for blant annet administrasjons- og pensjonsutgifter.

¹¹ Utdanningsdirektoratet, *Private barnehager – ikke en og samme ting*: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analyser/private-barnehager-ikke-en-og-samme-ting/>

Bemanning

Tabell 4 viser bemanningstettheten – antall barn per ansatt - for de ordinære private barnehagene i Sarpsborg i 2022. **6,0 er minstekravet** (se boks om bemanningsnormen under). **Hele 19 av 29 private barnehager i Sarpsborg kommune hadde lavest mulig bemanning i 2022 (6.0). 11 av disse var fra de store kommersielle kjedene inkludert Barneheten og 3 av 4 tilbakeleie-barnehager.** Kun tre private barnehager tangerte eller hadde bedre enn det kommunale snittet på 5,8, ingen var fra de store kjedene.

Tabell 4

Barnehage	Bemannings- tetthet
Barneheten Hannestad barnehage AS	6,0
Barneheten Storeper barnehage AS	6,0
Læringsverkstedet Sarpsborg Doremi barnehage	6,0
Barneheten Tubus barnehage AS	6,0
Læringsverkstedet Store Tune Gård barnehage	6,0
Læringsverkstedet Ullerøy barnehage	6,0
Barneheten Borgen barnehage Ngh AS	6,0
Mobakken barnehage AS	6,0
Læringsverkstedet Hinkenopp barnehage	6,0
Lande Gård barnehage AS	6,0
Barneheten Tveterhytta barnehage	6,0
Fjelldal barnehage AS	6,0
Læringsverkstedet Kløvningsten barnehage	6,0
Snarveien Fus barnehage	6,0
Tyrihans barnehage	6,0
Baneveien barnehage Avd Baneveien	6,0
Hasle barnehage AS	6,0
Bergsvingen barnehage	6,0
Løkke barnehage SA	6,0
Askeladden barnehage Albert Moeskausvei	5,9
Barneheten Kulås barnehage AS	5,9
Læringsverkstedet Bamsebo barnehage	5,9
Barneheten Bikuben barnehage AS	5,9
Soltun gårdsbarnehage AS	5,9
Tuneskipet barnehage	5,9
Nygårdshaugen barnehage SA	5,9
Skogro barnehage	5,8
Grotterødløkke AS	5,8
Askeladden barnehage Færdersgt AS	5,7

SNITT, BARN PER ANSATT

Sarpsborg	Hele landet
Kommunalt: 5,8	Kommunalt: 5,6
Privat: 5,9	Privat: 5,8

SNITT, BARN PER BARNEHAGELÆRER

Sarpsborg	Hele landet
Kommunalt: 12,6	Kommunalt: 13,2
Privat: 13,3	Privat: 13,5

BEMANNING ER VIKTIGST

Bemanning er en av de viktigste strukturelle faktorene og forutsetningene for høy kvalitet i barnehagen. For nøkkeltall på bemanning er det viktig å huske på at **jo lavere tallet er, jo bedre er bemanningen**. Dette er fordi bemanningstettheten måles i antall barn per ansatt.

LITEN FORSKJELL PÅ PAPIRET - STOR FORSKJELL I PRAKSIS

Et par desimaler i forskjell på bemanning kan virke lite på papiret, men i praksis kan dette utgjøre en vesentlig forskjell i reell bemanning ute i barnehagene.

BEMANNINGSNORMEN

Bemanningsnormen ble innført i 2018/2019. Normen sier at det skal være maks 6 barn per ansatt for store barn, og maks 3 barn per ansatt for små barn. Normen regnes i tall, der minstekravet er 6,0. **Jo lavere tall, desto bedre bemanning.**

Mange tror normen sikrer tilstrekkelig bemanning, men den er i realiteten kun et minstekrav. Normen har dessuten en rekke svakheter, som tilsier at den reelle bemanningen er dårligere enn tallene viser. For eksempel gjelder normen ikke per avdeling og den gjelder ikke hele åpningstiden. Normen tar heller ikke høyde for tid de ansatte er borte fra avdelingen i løpet av dagen, som feks pauser, møter, plantid etc.

Tabell 5 viser antall barn per barnehagelærer for Sarpsborg ordinære private barnehager. For 2022 var kommunalt snitt på 12,6, mens det private snittet var 13,3. **24 av 29 private barnehager i Sarpsborg hadde dårligere barnehagelærertetthet enn det kommunale snittet på 12,6 i 2022.** 3 av 4 barnehager i denne gruppen er fra kjedene inkludert Barnehagenett. Men som oversikten viser utgjorde kjedebarnhager tre av fem barnehager med barnehagelærertetthet bedre enn det kommunale snittet.

Tabell 4

Barnehage	Barnehagelærer-tetthet
Mobakken barnehage AS	21,0
Tyrihans barnehage	14,1
Fjelldal barnehage AS	14,0
Bergsvingen barnehage	14,0
Snarveien Fus barnehage	13,8
Hasle barnehage AS	13,8
Barnehagenett Storeper barnehage AS	13,7
Barnehagenett Borgen barnehage Ngh AS	13,7
Læringsverkstedet Sarpsborg Doremi barnehage	13,5
Baneveien barnehage Avd Baneveien	13,5
Løkke barnehage SA	13,5
Askeladden barnehage Færdersgt AS	13,5
Læringsverkstedet Store Tune Gård barnehage	13,4
Læringsverkstedet Kløvningsten barnehage	13,4
Barnehagenett Kulås barnehage AS	13,4
Skogro barnehage	13,4
Barnehagenett Tubus barnehage AS	13,3
Soltun gårdsbarnehage AS	13,3
Barnehagenett Hannestad barnehage AS	13,1
Læringsverkstedet Ullerøy barnehage	13,1
Lande Gård barnehage AS	12,9
Grotterødløkka AS	12,9
Læringsverkstedet Hinkenhopp barnehage	12,7
Tuneskipet barnehage	12,7
Askeladden barnehage Albert Moeskausvei	12,1
Barnehagenett Bikuben barnehage AS	12,0
Nygårdshaugen barnehage SA	11,9
Barnehagenett Tveterhytta barnehage	11,1
Læringsverkstedet Bamsebo barnehage	10,7

MANGEL PÅ BARNEHAGELÆRERE

I Norge er det mangel på barnehagelærere mange steder. Av den grunn kan det argumenteres at dette nøkkeltallet har begrenset verdi i denne sammenhengen, fordi dårlige tall kan reflektere andre faktorer enn økonomiske prioriteringer. Likevel er mønsteret for kjedene jevnt over tydelig også her, og vi velger derfor å ta det med.

Flere kilder som peker mot en sammenheng mellom eiendomssalg, høy husleie og mindre midler til drift:

Center for International Corporate Tax Accountability and Research (CICTAR), [*Kindergarten Landlord. Should Norwegian taxpayers finance profits for one of the world's largest asset managers?*](#), februar 2024.
(Hovedpoenger på norsk [her](#))

Thuve, M., BDO, [*Finansiering og regulering av private barnehagers eiendomskostnader*](#), 20.3.2023.

NOU 2020: 13, [*Private aktører i velferdsstaten – Velferdstjenesteutvalgets delutredning I og II om offentlig finansierte velferdstjenester*](#), desember 2020. Se f.eks. kap 24.4 og 27.5

Lunder, T.E., Bjørn, E.C., Telemarksforskning, [*Kostnader i barnehagene 2022*](#), Rapport 806, 3.3.2024.

Kunnskapsdepartementet, [*Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter*](#), september 2023. Se f.eks. kap. 2.2.7 og 13.

Denne informasjonen er sammenstilt av For velferdsstaten. Spørsmål knyttet til tallene og informasjonen kan rettes til rådgiver Elin Myrekrok Skrede:

E-post: elin.skrede@velferdsstaten.no
Telefon: 99 64 04 02

Nettadresse: www.velferdsstaten.no